

ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЖИТЛОВО – КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто проблеми інноваційного розвитку ЖКГ та запропоновано шляхи її вирішення.

Ключові слова: житлово-комунальне господарство, інноваційна політика, кризовий стан, інфраструктура, тарифи, інвестиції, житловий фонд, енергозберігаючі технології.

Annotation

The problems of innovative development of ЖКГ are reconsidered and the ways of decision are offered.

Keywords: housing and communal services, innovative politics, crisis state, infrastructure, tariffs, investments, housing fund, energykeeping technologies.

На сьогодні в галузі ЖКГ України функціонує кілька тисяч підприємств та організацій різних форм власності, які надають населенню понад 40 видів послуг на суму більше 6 млрд. грн щороку. Тут використовується майже чверть основних фондів держави, зайнято 5% працездатного населення країни. Централізованим водопостачанням забезпечено населення всіх міст країни та 86% селищ міського типу (тобто понад 70% населення України), централізованими системами каналізації – 95% міст і більше половини селищ міського типу. Близько 80% теплової енергії, що виробляється підприємствами комунальної енергетики (а це 72 млн Гкал), відпускається населенню та об'єктам бюджетної сфери.

Сучасний стан розвитку житлово-комунального господарства в Україні характеризується низкою негативних факторів: кризовий стан інфраструктури (загрозлива зношеність водопостачальних, теплових, каналізаційних мереж, житлового фонду, рухомого складу транспортних підприємств); зростання тарифів на житлово-комунальні послуги, що не відповідає економічно обґрунтованому рівню та характеризується низькою якістю наданих послуг; відсутність конкурентного середовища у сфері житлово-комунального господарства; недосконалість механізму формування цін і тарифів на продукцію та послуги комунальних підприємств та ін.

На даний час у своїй більшості підприємства галузі працюють фактично за рахунок тих ресурсних можливостей, що були накопичені до початку 90-х років. Темпи зростання обсягів виробництва (наданих послуг) у галузі у 4 рази нижчі, ніж у промисловості. Темпи зростання інвестицій, заробітної плати та продуктивності праці удвічі нижчі, ніж по економіці в цілому. Займаючи 1,3% у випуску товарів і послуг в економіці, на галузь припадає 43% всієї заборгованості за енергоносії, 5,5% збитків усієї економіки, 4% – усієї дебіторської заборгованості, 4% – заборгованості з виплати заробітної плати по країні, 3% – усієї кредиторської заборгованості. 1 млн. чоловік, що працюють у галузі, отримують зарплату, яка на 10% менше середньої по країні та у 1,7 рази нижча, ніж у промисловості. [1]. Усе це зумовлює нагальну потребу в кардинальних інноваційних технологічних та управлінських змінах ЖКГ.

Комунальне господарство повинно стати пріоритетним напрямом реалізації державної інноваційної політики з огляду на дві важливі обставини:

перше – незадовільний стан галузі, друге – на сьогодні комунальне господарство чи не єдина галузь економіки України, де практично не відбуваються ринкові перетворення, третє – централізована система водопостачання і водовідведення, тепlopостачання як елемент комунального господарства є природною монополією. Все це обумовлює певні особливості державного регулювання інноваційного розвитку підприємств цієї сфери комунальних послуг [2].

Відмежовуватися від можливого впровадження новітніх підходів не слід, оскільки погані економічні показники ще не означають повної відсутності інноваційного потенціалу. Крім того, не слід забувати і про ту роль, яку відіграє комунальний сектор у житті людей та що впровадження нових підходів здатне давати ефект не лише у вигляді прибутків [3].

Необхідно створити належні умови для покращення якості послуг, які надаються споживачам, створити конкурентне середовище на ринку послуг з теплопостачання, підвищити інвестиційну привабливість підгалузі, зменшити втрати тепла та витрати енергоносіїв. Однак, починати необхідно з розроблення оптимізованих схем теплопостачання населених пунктів, які є підґрунтям для подальшого створення регіональних програм модернізації комунальної теплоенергетики та визначення пріоритетності спрямування інвестицій.

На шляху реалізації інноваційних проектів виникає багато перепон і труднощів.

По-перше, енергогенеруючі й енергопостачальні організації не зацікавлені в економії природних ресурсів. Одна лише установка приладів обліку й регулювання енергоспоживання обернеться для таких організацій падінням обсягів реалізації, тобто прибутку й виручки. Поряд із цим висвітиться явно марнотратна енергополітика комунальних підприємств із величезними масштабами енерговитрат.

По-друге, вкрай слабка інвестиційна база не дозволяє повною мірою реалізувати енергоефективну політику. Для вітчизняних інвесторів житлово-комунальне господарство вважається інвестиційно не привабливим сектором економіки, а іноземних інвесторів стримують економічна нестабільність, протиріччя державного, регіонального й місцевого законодавства. У даній ситуації «...закордонні інвестори прагнуть суверенних гарантій від держави щодо повернення коштів, отриманих за рахунок економії енергоресурсів. Але під кожний проект їх звичайно одержати неможливо».

По-третє, сьогодні держава не має у своєму розпорядженні необхідний обсяг коштів для реалізації інноваційних заходів, а фінансово-економічні структури, готові інвестувати кошти в такі заходи (знаючи, що строк окупності може розтягтися на 7–10 років) – знайти дуже важко.

Отже, велике значення набуває розробка економічної моделі, що створює умови для активної інноваційної й інвестиційної діяльності в житлово-комунальному господарстві, а також розробка відповідного нормативно-правового поля її реалізації [3].

Інноваційні шляхи вирішення проблеми ЖКГ:

Визначення пріоритетних проблем ЖКГ – неефективна система управління підприємств; невисокий рівень конкурентних умов; низька якість і відсутність різноманітності при наданні послуг ЖКГ; відсутність стимулів для залучення малих підприємств.

Інновації – технологічні; організаційно-економічні; кадрові й управлінські.

Інноваційна діяльність обслуговування житлового фонду із застосуванням нових теплоізоляційних матеріалів, розробка новітніх технологій з переробки сміття та ін.

Інноваційний розвиток диверсифікація - розширення активності великих фірм, об'єднань, підприємств, під яким розуміється виробництво товарів і послуг, що мають максимальні частки в чистому обсязі продажів у порівнянні з іншими видами продукції, що випускається. Державно-приватне партнерство-сукупність форм середньо-і довгострокової взаємодії держави і бізнесу для вирішення суспільно значущих завдань на взаємовигідних умовах. неефективна система управління підприємств; невисокий рівень конкурентних умов; низька якість і відсутність різноманітності при наданні послуг ЖКГ; відсутність стимулів для залучення малих підприємств.

Позитивний ефект від впровадження інновацій в ЖКГ зменшення ризику неефективного витрачання коштів; забезпечення ефективного управління об'єктами ЖКГ; збільшення надходжень до державного та місцевих бюджетів, створення конкурентного середовища, підвищення якості виконуваних робіт і послуг, залучення інвестицій у сферу ЖКГ [4].

Сьогодні необхідність вироблення дієвих механізмів реформування сфери ЖКГ необхідна, адже вона безпосередньо впливає на життя населення та майбутнього країни. Існує потреба в впровадженні інновацій, що дасть можливість створити умови для зважених дій з урахуванням потенційних ускладнень у процесі провадження реформування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Стан та перспективи реформування житлово-комунального господарства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.parlament.org.ua>.
2. Волгіна Н.О. Формування інноваційної складової реформування житлово-комунального господарства України // Н.О. Волгіна // Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова Випуск 7. Частина 2. 2014[Електронний ресурс] Режим доступу <http://www.ej.kherson.ua/journal/economic>
3. Костецький В.В. Перспективи інвестиційно-інноваційного розвитку житлово-комунального господарства України // В.В. Костецький // *Вісник соціально-економічних досліджень, 2014 рік,*

4. Кравченко А.А. Інноваційно-орієнтований розвиток малого підприємництва як фактор інтенсифікації ЖКГ //А.А.Кравченко//Макіївка, ДонНАБА[Електронний ресурс] Режим доступа <https://www.kpi.kharkov.ua/archive/Conferences/Стратегії>

Ровенчак Тетяна Гаврилівна – асистент кафедри будівництва, міського господарства і архітектури. Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: tet.grigorenko@yandex.ua

Шевчук Степан Вікторович – студент групи Б-16м, факультет будівництва теплоенергетики та газопостачання, Вінницький національний технічний університет

Rovenchak Tatiana Gavrilovna - assistant of construction, urban and architecture. Vinnitsa National Technical University, Vinnytsia, e-mail: tet.grigorenko@yandex.ua

Stepan Shevchuk Victorovich - a student of B-16M, Department of construction of thermal power and gas, Vinnytsia National Technical University